

2021. I. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

2021. I. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közszerológálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Bagi Nikoletta Dóra
Pató Viktória Lilla
Schmidt Laura
Tóth Bettina

Lektor

Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerektők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszeresztő: Fehér Angéla

ISBN 978-963-531-786-8 (elektronikus PDF)

ISBN 978-963-531-787-5 (ePub)

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
EUSTRAT Műhelytanulmányok 2021. I. félév	10
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Unió 2020-ban VIII. – A jogállamiság-politika előretörése	11
<i>Tárnok Balázs</i> Az Európai Bizottság lesöpörte az asztalról a Minority SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezést	16
<i>Gát Ákos Bence</i> Az EU Alapjogi Chartája – a kifogatott instrumentum?	24
<i>Gát Ákos Bence</i> Jogellenes próbálkozás Magyarország és Lengyelország megbüntetésére	27
<i>Tárnok Balázs</i> Vajúdtak a hegyek és egeret szültek – az uniós lobbí átláthatóvá tételének újabb felvonása	30
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Bíróság szerepvállalása az uniós jogállamiság-politikában	38
<i>Bence Ákos Gát</i> Charter of Fundamental Rights of the European Union: A Reinterpreted Instrument?	41
<i>Pató Viktória Lilla</i> Az Európai Unió 2020-ban X. – Digitális szakpolitikai összefoglaló	44
<i>Pató Viktória Lilla</i> Nyilvános és ingyenes digitális hálózatok, Magyarország pályázati teljesítménye a WiFi4EU projektben	49
<i>Pató Viktória Lilla</i> Integráció az innováció útján, megalakult az Európai Innovációs Tanács	53
<i>Pató Viktória Lilla</i> „Ez egy boldog nap” – 2021 Digitális Közgyűlés Lisszabonban	60
<i>Pató Viktória Lilla</i> Magyarország igazságügyi rendszerének digitális fejlettsége: tanulságok a 2021-es uniós igazságügyi eredménytábla mutatóiból	64
<i>Áron James Miszlivetz</i> Cybersecurity in the European Union: Possibilities and Perspectives	68
<i>Viktória Lilla Pató</i> How EU Council Pandemic-Trio-Presidency Fosters Artificial Intelligence	73

<i>Bagi Nikoletta Dóra</i>	
Tagállami mozgástér az Európai Szemeszter tükrében – avagy csorbítja-e az Európai Szemeszter a tagállamok önálló gazdaságpolitikáját	78
<i>Tárnok Balázs – Nagy Dénes András</i>	
Folytatódik? A nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés jövője	83
<i>Varga Csilla</i>	
Kettős állampolgárság – az élet hol ad, hol elvesz	89
<i>Tárnok Balázs</i>	
Véget ért a nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés aláírásgyűjtése – mi következik most?	92
<i>Tárnok Balázs</i>	
Újabb pofon a nemzeti kisebbségeknek és az európai értékekbe vetett hitnek az Európai Bizottságtól	100
<i>Balázs Tárnok</i>	
European Commission: Ukraine Must Respect the Rights of National Minorities	104
<i>Kalas Vivien</i>	
Új uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021–2030-as időszakra	109
<i>Kalas Vivien</i>	
Az Európai Unió céljai a digitális oktatás területén – változások és változatlanságok	113
<i>Bagi Nikoletta Dóra – Mislivetz Áron James</i>	
Európai Egyetemek: transznacionális szövetségek és innováció	118
<i>Varga Csilla</i>	
EU–Ukrajna társulási megállapodás: a fejlődés csupán nézőpont kérdése	124
<i>Mislivetz Áron James – Felde András Bence</i>	
Szerbia és az Európai Unió a táguló nyugat-balkáni térségben	127
<i>Bálint Pongrácz</i>	
Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations	140
<i>Petri Bernadett</i>	
Közös uniós független etikai testület víziója az Európai Parlamentben, avagy: „Épelméjű üdülővendégek nem lehet világfürdőhelyet bazírozni”	144
<i>Petri Bernadett</i>	
Vállalati etika járványhelyzetben – felelős vállalatirányítási előírások az uniós jogalkotásban	153
<i>Petri Bernadett</i>	
Képviselői mandátum és frakciótagság – mivel jár a Fidesz-delegáció távozása a néppárti képviselőcsoportból	160
<i>Nagy Dénes András</i>	
Visegrád 30: intézményesül a V4?	166

Szerzők rövid szakmai életrajza

2020 januárjától a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének (EUSTRAT) munkatársa. Főbb kutatási területei közé tartozik az Európai Tanács döntéshozatala, az európai uniós demokrácia, a jogállamisági kérdések, illetve az Európai Unió oktatáspolitikája.

Miszlivetz Áron James 2012 és 2015 között a leideni egyetem nemzetközi tanulmányok (BA) hallgatója, majd 2018-ban a bruges-i College of Europe nemzetközi kapcsolatok és diplomácia szakirány ösztöndíjas mesterhallgatója. Diplomamunkáját az EU antikorrupciós tevékenységéről írta az ukrán védelmi szektorban, amely során elnyerte a legjobb antikorrupciós témájú szakdolgozat díját. 2018-tól az Európai Unió Ügyekért Felelős Államtitkárság főosztályvezető-helyetteseként, jelenleg a kabinetben segíti a magyar EU-s szakpolitikák koordinációját. 2020 márciusától a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének kutatója. 2021 márciusától az Európai Bizottság Szomszédsgpolitika és Bővítés Főigazgatóságán kiküldött nemzeti szakértőként segíti a Bizottság munkáját.

Kutatási témái: EU-szomszédsgpolitika, Keleti Partnerség, Nyugat-Balkán, EU biztonságs- és védelempolitika, EU-NATO-kapcsolatok.

Nagy Dénes András a Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés irányelvi tanácsadója, az Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársa 2021-ig.

Pató Viktória Lilla a Nemzeti Közzolgálati Egyetem igazgatásszervező (BA) és nemzetközi közigazgatási tanulmányok szakirányon (MA) szerzett egyetemi diplomát 2012 és 2017 között, ami alatt az Erasmus-program keretein belül a Milánói Egyetem jogi karán is folytatott tanulmányokat, majd 2017-ben az NKE Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájában kezdte meg PhD-képzését a tudományirányítás kérdéseit kutatva. Egyetemi tanulmányai alatt több ízben szerzett szakmai tapasztalatot Magyarország Alkotmánybíróságán, az Országgyűlési Hivatalban és Magyarország Római Nagykövetségén.

2020-tól az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetben (EUSTRAT) az Európai Unió innovációs, digitalizációs és tudományfejlesztési szakterületeit vizsgálja.

Visegrád 30: intézményesül a V4?

1991. február 15-én a Visegrádi Nyilatkozat aláírása útján megalakult a Visegrádi Együttműködés. 30 év távlatában e térségi együttműködés révén Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia szövetsége, azaz a visegrádi négyek (V4) ma Közép-Európa meghatározó térségi szervezetét képezik az Európai Uniónkban. Készülvén a V4 július 1-jén kezdődő magyar elnökségére, érdemes kiértékelni az elmúlt 30 év eredményeit, s elgondolkozni azon, hogy a 21. század kihívásaira válaszul mi lehet a V4-ek jövője az európai uniós térben.

A magyar Európa-stratégiának legalább a középkorig visszanyúló érdekérvényesítési eleme a térségi együttműködés gondolata. Alapvetése, hogy az „Államok Európája”¹ érdekérvényesítési irányzat mentén a nagy birodalmak vonzaskörzetében elhelyezkedő magyar államnak érdemes szövetséget kialakítania a szomszédos középhatalmakkal, hogy ezáltal megerősítsük a közös érdekvédelmi képességünk. Ékes példa erre a 21. században a Visegrádi Együttműködés, amely visszautalás az 1335-ös visegrádi királytalálkozóra. Az 1991-ben megújított szövetség már a kezdetektől az európai térben helyezte el magát, ugyanis a szövetséget életre hívó Visegrádi Nyilatkozat² alcíme az volt, hogy „a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság, a Lengyel Köztársaság és a Magyar Köztársaság együttműködéséről az európai integráció útján”.

A Visegrádi Nyilatkozat célként jelölte meg a visegrádi országok számára „Európa politikai, gazdasági, biztonsági és jogalkotási rendszerébe való teljes körű bekapcsolódás”-t. Kérdés, hogy mennyire sikerült beteljesítenünk e magasztos célt a V4 intézményesítettsége szempontjából.

Politikai értelemben, kormányközi szinten az elmúlt 30 év legkiemelkedőbb eredménye európai viszonylatban az Európai Unióhoz való csatlakozásunk, amelynek révén 2004. május 1-jén a visegrádi négyek az EU tagállamaivá váltak. Ennek keretében kormányközileg minden szinten hagyományná vált a V4-es körben történő európai uniós álláspont-egyeztetés. Ennek keretét jelenleg

¹ Nagy Dénes András: *Magyar érdekérvényesítés az Európai Unióban történelmi szemmel*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. január 14.

² Visegrad Group: *Visegrádi Nyilatkozat* (1991. február 15.).

Visegrád 30: intézményesül a V4?

a V4-elnökség gyakorlata adja, amelynek révén körforgásos alapon egy adott visegrádi ország magára vállalja a szövetségi összehangolás feladatkörét egy évre. Az Európai Unió Tanácsán belüli visegrádi érdekérvényesítésünk áramvonalasítása szempontjából azonban megfontolandó az intézményesítése a kormányközi együttműködésünknek. Érdekesség, hogy a Visegrádi Együttműködéshez hasonlóan felépülő Északi Együttműködés intézményesítette a kormányközi összehangolás feladatát. Működő jó gyakorlat erre a Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és Svédország kormányai által létrehozott Északi Miniszterek Tanácsa. E szerv fontosságának megnyilvánulása, hogy mind az öt ország kormányának van egy északi ügyekért felelős minisztere. Szintúgy a Hollandia, Belgium és Luxemburg által alkotott Benelux Unió is intézményesítette a kormányközi együttműködését a Benelux Miniszterek Bizottsága által. A hatékonyabb együttműködésünk biztosítása érdekében megfontolandó tehát a létrehozása egy Visegrádi Kormányok Tanácsnak.

Jogalkotási értelemben a Visegrádi Országok Parlamenti Együttműködése révén 2003 óta a házelnökeink szintjén is hagyománnyá váltak az egyeztetések. Ezen jó gyakorlatra építve a V4-es házelnökök 2021. január 12-ei ülésén felmerült a lehetősége az országgyűléseink közötti kapcsolatok szorosabbra fonására egy közös V4 Parlamenti Közgyűlés³ létrehozása által. Működő jó példa erre az Észtország, Lettország és Litvánia országgyűlései által közösen létrehozott Balti Közgyűlés intézménye: ennek keretében mind a három ország kinevez 20 országgyűlési képviselőt, akik küldöttként közösen kialakítják a három országgyűlés közös álláspontját meghatározó kérdésekben. Országgyűlési szinten a V4-es együttműködés megerősítése Magyarország EU-stratégiája szempontjából elősegítené azt a célt, amelynek révén felértékelődhetne a nemzeti országgyűlések szerepe az Európai Unió döntéshozatali folyamataiban. Ezáltal a V4-ek sokkal egységesebb álláspont kialakítására kapnának keretet, s egységesebben léphetnének fel az összuniós Európai Ügyekkel Foglalkozó Bizottságok Konferenciája⁴ (COSAC) keretében.

Biztonsági együttműködés tekintetében európai uniós vonatkozásban az elmúlt 30 év legjelentősebb eredménye a V4 EU Harccsoport⁵ létrehozása, amely értékes hozzájárulás az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikájához. A V4-országok vezérkarfőnökei rendszeresített találkozási révén

---

³ Országgyűlés: *A Visegrádi Csoport parlamenti elnökeinek online találkozója* (2021. január 12.).

⁴ Európai Parlament, Nemzeti parlamentek az EU-ban. Lásd: www.europarl.europa.eu/about-parliament/hu/powers-and-procedures/national-parliaments

⁵ Halász Zsófia: Bizonyított a V4 EU Harccsoport. *Honvédelem.hu*, 2020. január 13.

kialakult az éves szintű V4-es hadgyakorlatok hagyománya, valamint a 2014-es magyar V4-elnökség idején megfogalmazták a V4-országok védelmi együttműködésének elmélyítéséről szóló hosszú távú víziót.⁶ Ennek keretében tervben van egy „Visegrádi Csoport Katonai Oktatási Platform” megalkotása, amely ez idáig még nem intézményesült. E tekintetben a V4-országok tanulhatnak a NATO-szintű együttműködésünk tanulságaiból. Szövetségi szintű katonai oktatási együttműködés összehangolása szempontjából példaértékű a budapesti székhelyű NATO Katona-Egészségügyi Kiválósági Központ, amely jó példa az intézményesítés előnyeire.

Gazdasági együttműködés szempontjából kiemelendő, hogy amennyiben gazdasági egységként kezeljük a V4-et,⁷ az ötödik legnagyobb gazdasága lennénk Európának, és a tizenkettedik helyet foglalnánk el világszinten. Ezen erős gazdasági alapra építkezvén a szabadalmi együttműködés körében kormányközi szervezetként létrejött a „Visegrádi Szabadalmi Intézet”, amelynek székhelye Budapest. Szintúgy megemlítendő, hogy Magyarország fővárosa ad otthont az Európai Innovációs és Technológiai Intézetnek, amelynek révén nálunk hangolják össze az EU tudományalapú versenyképesség-növelését. Emellett idén, 2021-ben kezdi meg működését Prágában az Európai Unió Úrprogramügynöksége, amely úrgazdasági központtá teheti a V4-es térséget. A visegrádi gazdasági együttműködés szorosabbra fonása szempontjából szintúgy felhasználható adottságunk, hogy a Három Tengely Kezdeményezés⁸ közepén találjuk magunkat, s ezáltal központi alakítóivá válhatunk e kiterjedtebb gazdasági térségnek. Érdeemes tehát a V4 64 millió állampolgára által belakott gazdasági térségünket helyén kezelni: minden adott számunkra, hogy a 21. század nyerteseivé váljunk.

30 év távlatában kijelenthető, hogy a Visegrádi Együttműködés virágzik. Ennek bizonyítéka, hogy létrejött egy intézményesített Nemzetközi Visegrádi Alap, elindult a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Stratégiai Tanulmányok Intézete által létrehozott Visegrád+ Kollégium (College of Visegrád+), valamint intézményesült a szakértői fenntarthatósági együttműködés a „V4-ek a Fenntartható Fejlődési Célokért” (V4SDG) társadalmi szervezet által. Építvén az elmúlt 30 év eredményeire, egy jobban intézményesített Visegrádi Együttműködés nagyban

---

⁶ Visegrad Group: *A Visegrádi országok védelmi együttműködésének elmélyítéséről szóló hosszú távú vízió*. Visegrád, (2014. március 14.).

⁷ Jo Harper: *Visegrad Group: A New Economic Heart of Europe?* *Deutsche Welle*, 2019. július 5.

⁸ Nagy Dénes András: *Három Tenger Kezdeményezés: Magyarország és az EU, valamint Amerika szemszögéből*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. január 22.

Visegrád 30: intézményesül a V4?

hozzájárulhatna ahhoz, hogy közös válaszokat keressünk a 21. század nagy kihívásaira egy közös „Európai Visegrád” stratégia megalkotása által.

2021. február 15.

Felhasznált irodalom

- Halász Zsófia: Bizonyított a V4 EU Harccsoport. *Honvédelem.hu*, 2020. január 13. Online: <https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/bizonyitott-a-v4-eu-harccsoport.html>
- Harper, Jo: Visegrad Group: A New Economic Heart of Europe? *Deutsche Welle*, 2019. július 5. Online: www.dw.com/en/visegrad-group-a-new-economic-heart-of-europe/a-49483505
- Nagy Dénes András: *Magyar érdekvényesítés az Európai Unióban történeti szemmel*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. január 14. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2021/01/14/magyar-erdekvenyesites-az-europai-unioban-torteneszi-szemmel>
- Nagy Dénes András: *Három Tenger Kezdeményezés: Magyarország és az EU, valamint Amerika szemszögéből*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. január 22. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2021/01/22/harom-tenger-kezdemenyezés-magyarorszag-es-az-eu-valamint-amerika-szemszogeboel>
- Országgyűlés: A Visegrádi Csoport parlamenti elnökeinek online találkozója (2021. január 12.). Online: <https://v4.parlament.hu/-/a-visegrad-i-csoport-parlament-i-elnokeinek-online-talalkozoja-2021-januar-12>
- Visegrad Group: *Visegrádi Nyilatkozat* (1991. február 15.). Online: www.visegradgroup.eu/download.php?docID=37

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédsg- és bővítéspolitika.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.